

וְעָבְשׁוּ שְׂפַתְחָ זֶה לֹא נוֹדַע, מְשׁוּם שִׁישׂוּרָאֵל בְּגִלּוֹת וְכָל הַפְּתָחִים הִסְתַּלְקוּ מִמֶּנּוּ וְלֹא יְכוּלִים לְדַעַת וְלִדְבַק. אֲבָל בְּזִמְנָן שִׁישׂוּרָאֵל יֵצְאוּ מִן הַגְּלוּת, עֲתִידוֹת כָּל הַדְּרָגוֹת הַעֲלִיּוֹנוֹת לְשֵׁרוֹת עֲלִיו פְּרָאוּי.

וְאִזּוּ יִדְעוּ בְּנֵי הָעוֹלָם חֲכָמָה עֲלִיּוֹנָה נִכְבְּדָה מֵה שְׁלֵא הָיוּ יוֹדְעִים מִקֶּדֶם לְזֶה, שְׂפָתוֹב (ישעיה יא) וְנָחָה עֲלֵיו רוּחַ ה' רוּחַ חֲכָמָה וּבִינָה רוּחַ עֲצָה וּגְבוּרָה רוּחַ דַּעַת וְיִרְאָת ה'. כָּלֵם עֲתִידִים לְשֵׁרוֹת עַל הַפְּתַח הַתַּחְתּוֹן הַזֶּה, שֶׁהוּא פְּתַח הָאֱהָל, וְכָלֵם עֲתִידִים לְשֵׁרוֹת עַל מַלְךְ הַמְּשִׁיחַ כְּדֵי לְדוֹן הָעוֹלָם, שְׂפָתוֹב וְשִׁפְט בְּצַדֵּק דְלִים וְגו'.

מְשׁוּם כֵּן, כְּשֶׁהִתְבַּשֵּׁר אֲבָרְהָם, הַדְּרָגָה הַזֹּאת הִיְתָה אוֹמְרַת כְּמוֹ שְׂנִתְבָּאָר שְׂפָתוֹב שׁוֹב אֲשׁוֹב אֲלֶיךָ כַּעַת חִיָּה. וַיֹּאמֶר - לֹא כְּתוֹב מִי הִנֵּה, וְזֶהוּ פְּתַח הָאֱהָל. וְעַל זֶה וְשָׂרָה שְׂמַעַת דְּרָגָה זוֹ שֶׁהִיְתָה מְדַבְּרַת עִמּוֹ מֵה שְׁלֵא הִיְתָה שׁוֹמַעַת מִקֶּדֶם לְזֶה, שְׂפָתוֹב וְשָׂרָה שְׂמַעַת פְּתַח הָאֱהָל, שֶׁהִיְתָה מְבַשֵּׁרַת וְאוֹמְרַת שׁוֹב אֲשׁוֹב אֲלֶיךָ כַּעַת חִיָּה וְהִנֵּה בֵּן לְשָׂרָה אֲשֶׁתְּךָ.

בֵּא רְאָה פְּמָה חֲבִיבוֹת דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְגַבִּיָּה דְאַבְרָהָם, דִּהָא לָא נִפְק מְנִיָּה יִצְחָק עַד דְאַתְגְּזֹר, לְבַתֵּר דְאַתְגְּזֹר אֲתַבְּשֵׁר בֵּיָה בְּיִצְחָק, בְּגִין דִּיאִהוּ כְּדִין זִרְעָא קְדִישָׁא, וְעַד לָא אֲתַגְּזֹר לָאו אִיְהוּ זִרְעָא קְדִישָׁא. וְכְדִין אִיְהוּ כְּמָה דְכְּתִיב, (בראשית א)

אֲשֶׁר זִרְעוּ בּוֹ לְמִינָהּ. וְכֹא וְרָאָה, טֵרֵם שְׁנַמּוֹל אֲבָרְהָם זִרְעוּ לֹא הִנֵּה קְדוּשָׁה, מְשׁוּם שִׁיִּצְא מִתּוֹךְ עֲרְלָה וְהַדְּבַק בְּעֲרְלָה לְמִטָּה. אַחַר שְׁנַמּוֹל, יֵצְא אוֹתוֹ הַזֶּרַע בְּתוֹךְ הַקְּדוּשָׁה, וְנִדְבַק בְּקְדוּשָׁה שְׁלֵמַעְלָה וְהוֹלִיד

וְהִשְׁתָּא דִּפְתַּחָ דָּא לָא אֲתִידַע. בְּגִין דִּישׂוּרָאֵל בְּגִלּוֹתָא וְכִלְהוּ פְּתַחִין אֲסִתְלָקוּ מְנִיָּה וְלֹא יְכִלִין לְמַנְדַּע וְלֹא אֲתַדְבַּקָא. אֲבָל בְּזִמְנָא דִּיפְקוּן יִשְׂרָאֵל מִן גְּלוּתָא זְמִינִין כִּלְהוּ דְרַגִין עֲלָאִין לְמִשְׁרֵי עֲלִיָּה כְּדָקָא יֹאֵת. וְכִרִין יִנְדַעוּן בְּנֵי עֲלָמָא חֲכָמָתָא עֲלָאָה יִקְיָרָא מֵה דְלָא הוּוּ יִדְעִין מִקְדָּמַת דְנָא. דְכְּתִיב, (ישעיה יא) וְנָחָה עֲלֵיו רוּחַ יְיָ רוּחַ חֲכָמָה וּבִינָה רוּחַ עֲצָה וּגְבוּרָה רוּחַ דַּעַת וְיִרְאָת יְיָ. כִּלְהוּ זְמִינִין לְאַשְׁרָאָה עַל הָאִי פְּתַחַת תַּתְּאָה דִּיאִהוּ פְּתַח הָאֱהָל. וְכִלְהוּ זְמִינִין לְאַשְׁרָאָה עַל מַלְכָּא מְשִׁיחָא בְּגִין לְמִידָן עֲלָמָא דְכְּתִיב וְשִׁפְט בְּצַדֵּק דְלִים וְגו'.

בְּגִינֵי כֵּן כְּדֵי אֲתַבְּשֵׁר אֲבָרְהָם, הָאִי דְרַגָּא הָוָה אָמַר כְּמָה דְאַתְמָר דְכְּתִיב וַיֹּאמֶר שׁוֹב אֲשׁוֹב אֲלֶיךָ כַּעַת חִיָּה. וַיֹּאמֶר, לָא כְּתִיב מֵאֵן הָוָה. וְדָא הוּא פְּתַח הָאֱהָל. וְעַל דָּא וְשָׂרָה שׁוֹמַעַת הָאִי דְרַגָּא דִּהָוָה מְלִיל עִמִּיָּה מֵאֵן דְלָא הָוָה שְׂמַעַת מִקְדָּמַת דְנָא. דְכְּתִיב וְשָׂרָה שׁוֹמַעַת פְּתַח הָאֱהָל דִּהָוָה מְבַשֵּׁר וַאֲמַר שׁוֹב אֲשׁוֹב אֲלֶיךָ כַּעַת חִיָּה וְהִנֵּה בֵּן לְשָׂרָה אֲשֶׁתְּךָ.

הָא חֲזִי, כְּמָה הוּא חֲבִיבוֹתָא דְקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְגַבִּיָּה דְאַבְרָהָם, דִּהָא לָא נִפְק מְנִיָּה יִצְחָק עַד דְאַתְגְּזֹר, לְבַתֵּר דְאַתְגְּזֹר אֲתַבְּשֵׁר בֵּיָה בְּיִצְחָק, בְּגִין דִּיאִהוּ כְּדִין זִרְעָא קְדִישָׁא, וְעַד לָא אֲתַגְּזֹר לָאו אִיְהוּ זִרְעָא קְדִישָׁא. וְכְדִין אִיְהוּ כְּמָה דְכְּתִיב, (בראשית א) אֲשֶׁר זִרְעוּ בּוֹ לְמִינָהּ.

וְהָא חֲזִי, עַד לָא אֲתַגְּזֹר אֲבָרְהָם הָהוּא זִרְעָא דִּילִיָּה לָא הָוָה קְדִישָׁא, בְּגִין דְנִפְק בְּגוּ עֲרְלָה וְאַתְדְּבַק בְּעֲרְלָה לְתַתְּא. לְבַתֵּר דְאַתְגְּזֹר נִפְק הָהוּא זִרְעָא כְּגוּ קְדִישָׁא, וְאַתְדְּבַק